

Надія СВИНОУС,
доктор філософії в галузі менеджменту,
асистент кафедри обліку і оподаткування,
Білоцерківський національний аграрний університет,
Україна

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КООПЕРАТИВІВ ВОДОКОРИСТУВАЧІВ, ЯК ОСНОВИ ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРАЇНИ

Нині ситуація у сфері меліорації визначається як критична, що характеризується безперервним скороченням зрошуваних земель, погіршенням технічного стану систем та еколого-меліоративного стану ґрунтів. Основною причиною тут варто вказати фактичне припинення за останні роки державного фінансування капітальних витрат на будівництво та реконструкцію меліоративних об'єктів [1]. Отже, для реалізації програми меліорації земель необхідний перегляд системи фінансування і кредитування меліоративних заходів. Вважаємо, що кошти, акумульовані в кредитній спілці повинні в пріоритетному порядку спрямовуватися на вирішення проблем, пов'язаних із підвищенням технічного рівня та забезпеченням працездатності діючих зрошувальних систем через реконструкцію й ремонт, заміну трубопроводів і дощувальної техніки, будівництво дренажу на несприятливих землях, проведення технічних і протиерозійних робіт.

У процесі економічних реформ залишилися невирішеними питання інфраструктури іригаційних систем. Зрошувальні канали, на відміну від інших видів майна сільськогосподарського сектору, неможливо розділити. Особливістю гідромеліоративних систем є необхідність для їх нормальної експлуатації проведення щорічних профілактичних заходів, які передбачають будівництво та очисні роботи. Порушення раніше існуючої державної структури управління водокористуванням, після роздержавлення й приватизації державних сільськогосподарських підприємств, спричинило скрутне становище селян-водокористувачів у питаннях забезпечення поливною водою, її

розподілом і захистом своїх інтересів. На сьогодні існує потреба у створенні нових організаційно-правових форм управління місцевими зрошувальними мережами у вигляді некомерційних організацій для забезпечення технологічного ланцюга водопостачання.

На даний час у зонах штучного зрошення місцеві канали перебувають частково в державній власності, частина у спільній частковій власності колишніх працівників агроформувань, в окремих випадках вони передані за борги радгоспів приватним особам, а в деяких місцях взагалі залишилися безгоспними. Отже, технологічний ланцюг забезпечення поливною водою виявився ослабленим. У зв'язку з цим постає необхідність розробки моделі створення кредитного кооперативу з метою фінансування заходів із зрошення сільськогосподарських угідь як самостійних сільськогосподарських підприємств, так і кооперативів водокористувачів, створених на базі малих суб'єктів у сфері агробізнесу та особистих селянських господарств.

Вважаємо, що в теперішніх умовах найдієвішою організаційною формою створення зрошувальних систем повинні стати сільськогосподарські виробничі кооперативи водокористувачів (СВКВ). Такі виробничі кооперативи утворюються шляхом об'єднання фізичних та юридичних осіб, які формують працюючий недержавний, самоврядний орган, що здійснюватиме: управління водокористуванням та розподіленням води між сільськогосподарськими водокористувачами на зрошуваних землях; демонополізацію існуючих гідромеліоративних систем; підвищення зацікавленості землекористувачів у збереженні меліоративного фонду; підвищення продуктивності зрошуваних земель і підтримання на них стійкого екологічного стану [2].

Створення кооперативу водокористувачів може відбуватися на основі використання запропонованого алгоритму. Фізичні та юридичні особи, які бажають створити виробничо-меліоративний кооператив, формують організаційний комітет, функціями якого визнано: підготовку техніко-економічного обґрунтування проєкту виробничо-економічної діяльності кооперативу, включаючи розмір пайового фонду кооперативу і джерела його

утворення; визначення розміру вступних членських внесків з урахуванням організаційних витрат для затвердження їх на загальних зборах членів кооперативу; розробку проєкту Статуту кооперативу; прийом заяв про вступ у члени кооперативу; підготовку та проведення загальних організаційних зборів членів кооперативу, яке приймає рішення про прийом у члени кооперативу, затверджує Статут кооперативу та обирає органи управління кооперативу.

Запропонований алгоритм створення кооперативу водокористувачів передбачає наступні кроки з організації кооперативів: першу неформальну зустріч водокористувачів; проведення зборів землекористувачів –потенційних членів кооперативу; проведення загальних зборів потенційних членів кооперативу для обговорення доповіді, підготовленої організаційним комітетом; проведення загальних зборів зі створення кооперативу та прийняття статутних документів; перші загальні збори зареєстрованого кооперативу.

Список використаних джерел

1. Дудич Л. Сільськогосподарська обслуговуюча кооперація як перспективний напрям розвитку аграрної економіки. Вісник Львівського національного аграрного університету. *Архітектура і сільськогосподарське будівництво*. 2019. № 20. С. 161-164.
2. Буднік О. М. Сільськогосподарська кооперація в умовах ринкових трансформацій: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*. 2019. Т. 30(69). № 6(1). С. 48-53.